

GOEDE OOGST

Een smaakmaker voor groepswork

Er zal wel niemand meer twijfelen aan het nut om vooraleer met groepswork van start te gaan als werkvorm, eerst eens te oefenen met groepswork als leerdoel. Mijn ervaring met sommige klassen is echter dat ze weinig opgezet zijn met het werken aan een gesimuleerde taak. Daarom heb ik de laatste tijd mijn toevlucht genomen tot een inleidende oefening, die m.i. vrij motiverend is en groepswork zowel als onderwerp als werkvorm heeft - zij het in sterk verzwakte vorm.

Daarvoor deed ik een beroep op een fragment uit de vijfde-lijke stripreeks van Auclair, die 'Simon van de Rivier' heet. Het betrokken fragment komt uit het deel met de titel 'De Pelgrims'. Hierin komen de meeste facetten van werken in groep aan bod (taakverdeling, voorbereiding, tijdsindeling, groepdynamische aspecten ...). (1)

Voor de bondige schets van het les(sen)verloop, eerst het volgende :

- het gaat om taakgericht of probleemoplossend groepswork. Dit geeft een en ander een erg praktische dimensie die aansluit bij het fragment.
- meestal ging het om de voorbereiding tot groepswork binnen thematisch onderwijs en/of projectwork. In het licht daarvan lijkt deze langere oefenperiode zeker verantwoord.
- groepswork als werkvorm noem ik hierboven sterk verzwakt omdat het enkel om het opzoeken en vergelijken van antwoorden gaat. Er is nog geen sprake van taakverdeling of tot consensus komen.

Inleidende toelichting

Gezien het wereldvreemde, middeleeuwse karakter van het fragment lijkt het me nodig het toe te lichten :

"De vijf delen van de 'Simon van de Rivier'-reeks spelen zich af na een volgende wereldoorlog die de maatschappij grondig van uitzicht verandert. Zo blijven er na de catastrofe de 'heersers' over : superbreinen die in afgesloten stadsgedeelten werken aan telkens nieuwe moorddadige tuigen en daarvoor slaven maken onder de overigen. Naast de 'heersers' zijn er de nomaden en de kleine stadsbewoners die vervallen (?) zijn in een middeleeuws bestaan. Er zijn tenslotte de 'bendes' die in de ruïnes van de buitenstad leven en regelmatig het platteland om den brode plunderen. Simon vreest dit gewelddadige maar beschikt over het meest moorddadige wapen. Om dit te vernietigen moet hij 'City NW3' bereiken. Op zijn zwerftocht ontmoet hij o.a. de

'Kappen', een religieuze, vredelievende sekte. Samen met hen besluit hij eerst de oogst binnen te halen bij een gastvrije boer, vooraleer de tocht te hervatten."

Opdracht

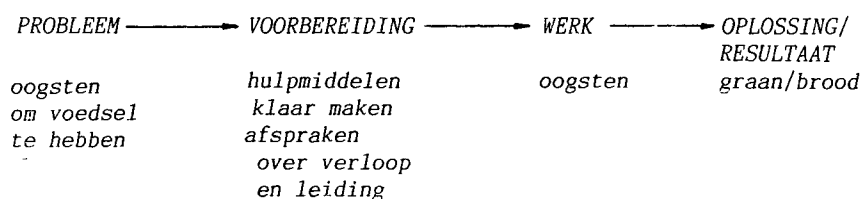
Lees en bekijk de strip aandachtig. (2) Beantwoord dan de volgende vragen in groep (3 à 5 leerlingen) :

- 1) Waaruit blijkt dat dit voor Simon de eerste oogst is ?
- 2) Begint men onmiddellijk te werken ? Zou dat kunnen ?
- 3) Begint iedere boer zomaar te oogsten naar eigen inzicht ?
- 4) Wordt er op los geoogst of is er een plan ?
- 5) Kunnen de verschillende fasen door mekaar gegooid worden ?
- 6) Kan iedereen evengoed zijn taak aan ? Hoe reageren de anderen daarop ?
- 7) Wordt er tijd gemaakt voor rustpauzes ? Komen die willekeurig ?
- 8) Wat gebeurt er met de opbrengst ? Neemt iedereen zijn deel mee ?
- 9) Hoe en waardoor groeit de relatie tussen Emeline en Simon ?
- 10) Hoe groeit de werksfeer ? Is dat belangrijk ?
- 11) Gebeurt er meer tussen de groepsleden dan enkel werken ? (3)

Naar een analyse van groepswork toe

Stel een chronologische volgorde op van de antwoorden van de opdracht.

Normaal volgt nu de moeilijkheid dat probleemoplossende fasen en groepsdynamische fasen (Simon en Emeline) door mekaar lopen. We besteden enkel aandacht aan de technische gang van zaken en komen tot volgend schema (leergesprekje) :

Zoals reeds gezegd werd, wordt het voorbereidend werk sterk in het licht gesteld. Het lijkt me dat een zekere ongedurigheid de oorzaak is van het slecht voorbereiden van opdrachten en dus van het slechte resultaat (waarbij ik niet over 'punten' spreek).

... SIMON HAD UIT DE MOND VAN DE "KAPPEN" GEHOORD DAT ZIJ DE BOEREN Zouden HELPEN MET DE OOGST DIE OVER EEN PAAR DAGEN ZOU BEGINNEN... SPONTAAN HAD HIJ OOK ZIJN MEDEWERKING AANGEBODEN BIJ DE KORTSACHTIGE VOORBEREIDINGEN; HIER MOEST HIJ PAARDEN OPNIEUW BESLAAN...

... DAAR MOEST HIJ ZEISEN EN SIKKELS SCHERPEN, DIE HET GRAAN MOESTEN NEERLEGGEN...

... TOEN WAREN ER OP EEN OCHTEND KARREN, MET PAARDEN BESPANNEN EN ALLE BEWONERS WAREN VROLIJK EN ONGEDULDIG, MET HUN ZEIS OVER DE SCHOULDER, EN EEN ZAK MET ETEN EN FRISSE WIJN OP DE RIJG...

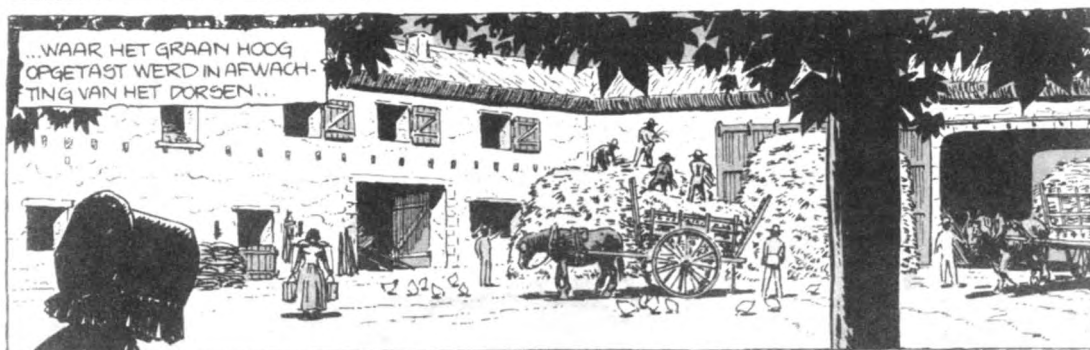
... DE OUDSTE HADDEN HET VERTREKSEIN GEGEVEN EN EEN LANGE STOET WAG OP WEG GEGAAN NAAR DE VELDEN WAAR ZIJ DE KOMENDE DAGEN Zouden WERKEN, OM IN SLECHTE TIJDEN TOCH IEDER ZIJN DEEL TE KUNNEN GEVEN...

... AANGEKOMEN OP DE PLAATS VAN BESTEMMING HADDEN ZIJ ZICH IN GROEFEN OPGESTELD EN DE TAKEN VERDEELD. EERST DE MAAIERS, DAN ZIJ DIE HET KOREN IN SCHONEN Zouden OPBINDEN EN TENSLOTTE ZIJ DIE DE WAGENS Zouden OPTASTEN...

Vandaar dat daarna veel aandacht werd besteed aan de voorbereiding. Het ging om een invuloefening waarbij elke groep zoekt naar een juiste oplossing van het probleem (= de voorbereiding). De mogelijkheden zijn legio. Enkele voorbeelden :

- de groep beslist om naar Parijs te gaan voor vier dagen. Hoe bereid je dat voor ? (Mogelijke problemen/suggesties = gebrek aan geld / iemand heeft familie in de stad / een reisbureau om overtollige plaatsen gaan vragen ...)
- Je krijgt als taak een werk over zwervers te maken ? Waar vind je informatie ?
- Een klasuitstap naar Amsterdam (wat is de moeite ? wat is mogelijk ? Wie wil wat ?)

Een volledige analyse biedt dit zeer zeker niet. Een volledige analyse zou trouwens weer doceerwerk vergen wat op dit niveau (S.O./B.S.O.) niet altijd gewenst is.

Buiten de hierbovenstaande structurering staan de volgende aspecten - die niet zomaar verwaarloosd mogen worden :

- ingroeiperiode van nieuwe mensen in de groep
- de genoemde groepsdynamische aspecten (alhoewel het niet steeds rozeschijn en manegeur hoeft te worden)
- rustpauzes (gevorderde groepen moeten die zelf kunnen nemen, niet op bevel).

Een nieuw begin

Verdergaan moet met aandacht voor de volgende punten :

- verzamelen van de nodige informatie (boeken, kranten, media algemeen, personen, instellingen)
- meningen geven, veranderen, vergelijken.
- besluiten nemen, oplossingen bieden in groep
- spreken in groep.

Walter De Hert, Verbondstraat 90, Antwerpen.

NOTEN

- (1) Auclair Kroniek van een toekomstige wereld ...
Simon van de rivier. Deel IV : De Pelgrims. Brussel,
De Lombard Uitgaven, 1978. blz. 16-19.
- (2) Bladzijde 16 mag overbodig lijken maar is een soort kennismaking met de realistische strip én belangrijk voor wat ik zo-dom-theoretisch het groepsdynamisch aspect heb genoemd. Leerlingen verkiezen Suske en Wiske en science-fiction boven dit soort strip. Een kennismaking lijkt me verantwoord.
- (3) Naargelang de klas kan dit soort vragen minder suggestief gemaakt worden.